

Vad är kognition?

... och om kognitiva nedsättning och anpassningar

Cecilia Olsson, fil.dr. specialpedagogik

Föreningen Kognitivt Stöd

Många diagnoser omfattar kognitiva funktionsnedsättningar

Demenssjukdomar

Utvecklingsstörning

Intellektuell funktionsnedsättning

Psykiatriska sjukdomar

ADHD/ADD

Dyslexi, dyskalkyli

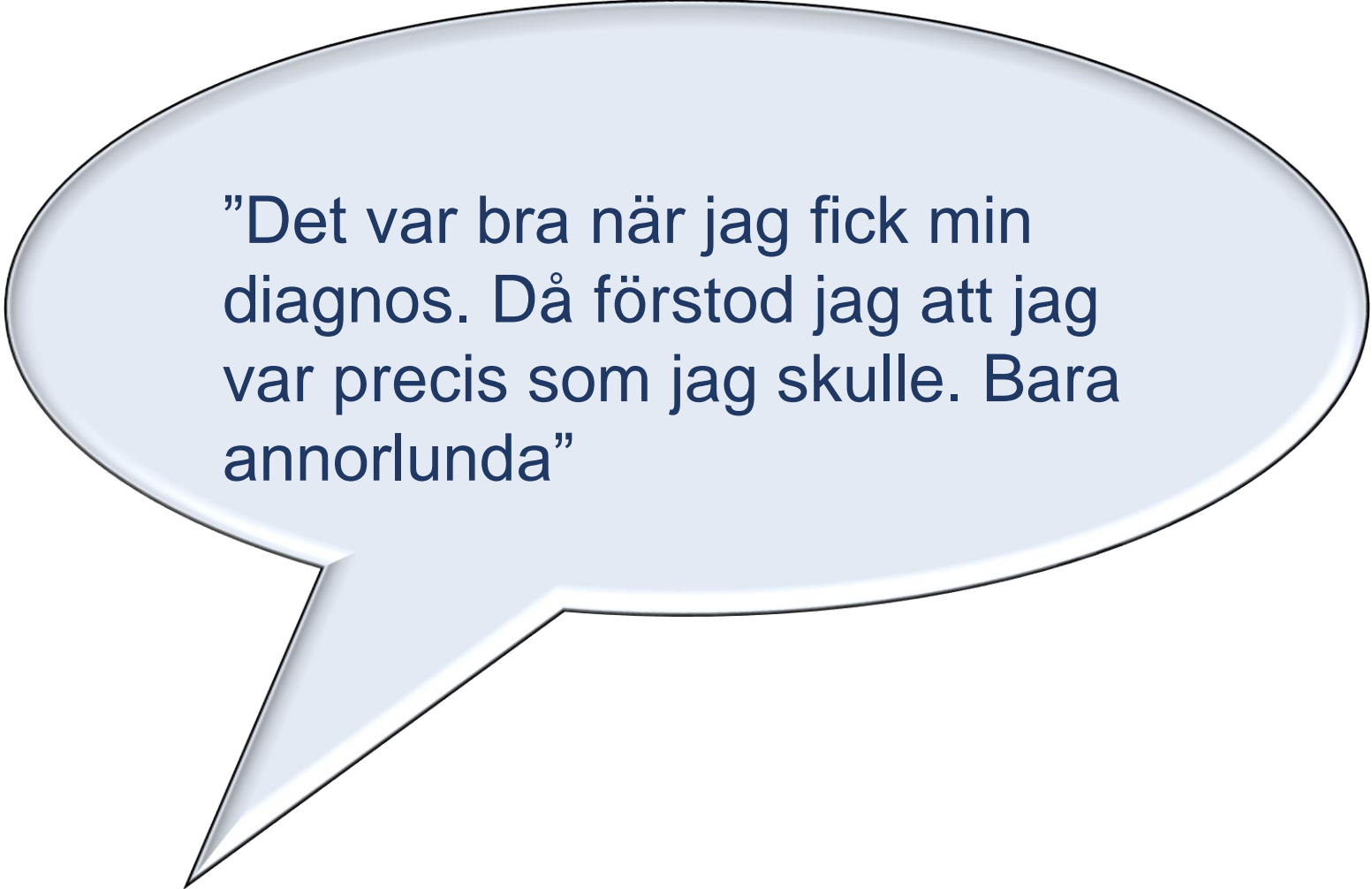
AST

Autism/Asperger

Hjärnskador, stroke

Utmattningssyndrom, depression

Trauma, stress

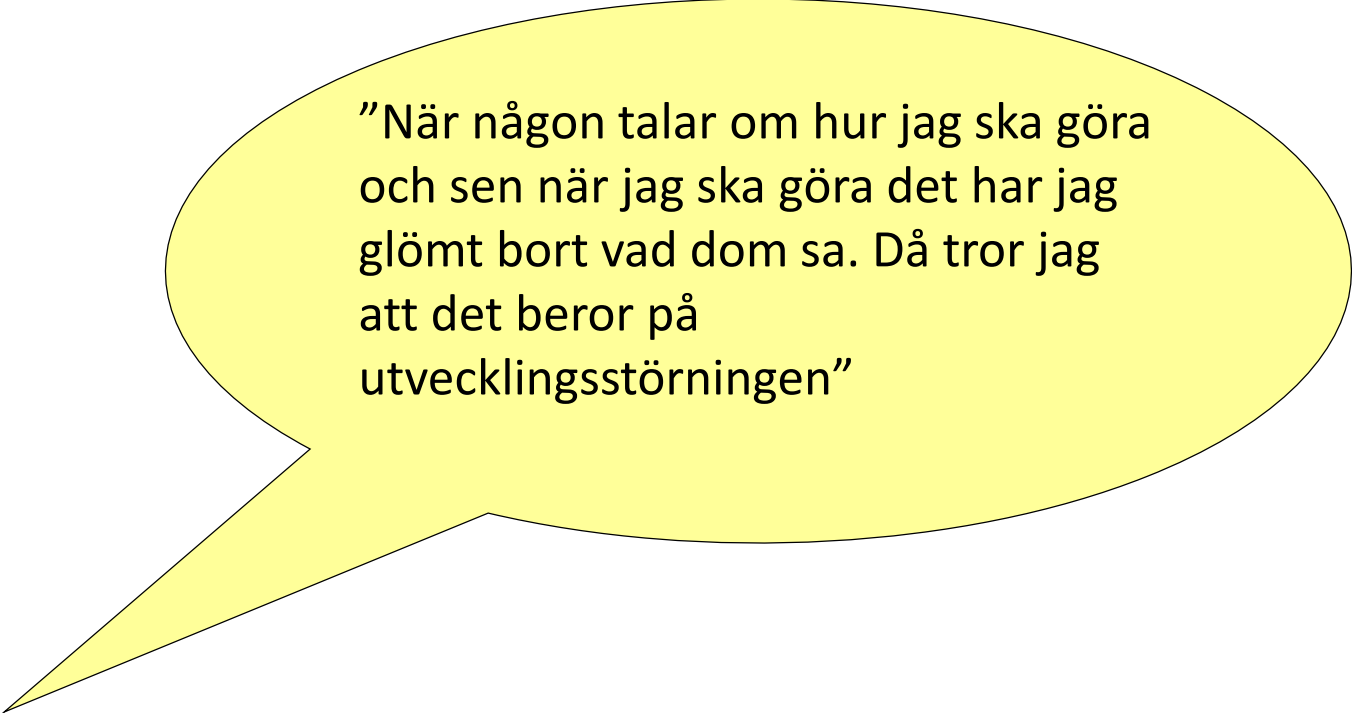

”Det var bra när jag fick min diagnos. Då förstod jag att jag var precis som jag skulle. Bara annorlunda”

Så funkar hjärnan

(ur Ninjakoll – Läromedel om utvecklingsstörning, FUB)

- <https://www.bing.com/videos/search?q=Ninjakoll&qpvt=Ninjakoll&view=detail&mid=A18D654BA2E497EBE55FA18D654BA2E497EBE55F&FORM=VRDGAR>

”När någon talar om hur jag ska göra
och sen när jag ska göra det har jag
glömt bort vad dom sa. Då tror jag
att det beror på
utvecklingsstörningen”

Förstå

+

göra

=

förmåga

**Påverkas av
hur man:**

Uppfattar

Förstår

Minns

Kognitiv förmåga:

- Ta emot information
- Bearbeta information
- Bestämna sig för vad man ska göra med informationen

**Exekutiv funktion
(att agera):**

- Planera
- Starta
- Genomföra
- Avsluta
- Flexibilitet - hålla kvar eller byta strategi

**Vardagsfungerande
(Adaptiv förmåga)**

Plan A

Plan B

Tala är silver – visualisera är guld

(Nååkve Baldin)

Tal

Abstrakt
Försvinner (auditivt)
Framplöckande minne

Skrift

Abstrakt
Stannar kvar (visuellt)
Igenkännande minne (när man läser)
Framplöckande minne (när man skriver)

Bild

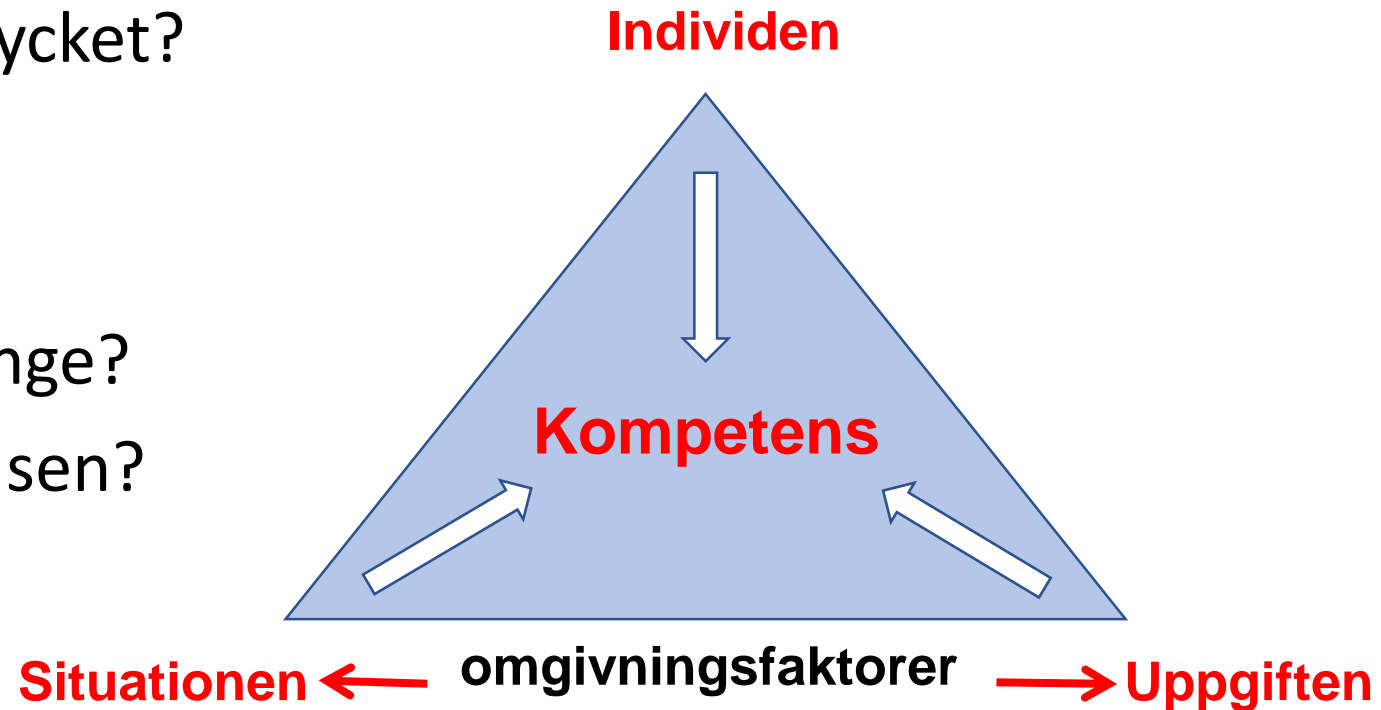
Konkret
Stannar kvar
Igenkännande minne

Ett budskap är inte givet förrän det är mottaget!

Det måste vara tydligt:

- Var?
- Vad?
- Hur? Hur mycket?
- Varför?
- Vem?
- När? Hur länge?
- Vad händer sen?

Digital kognitiv tillgänglighet innebär bl.a:

- Tydlig information
- Inte för mycket på en gång
- Tydlig struktur
- En lugn miljö utan störande syn- och ljudintryck
- Minnesstöd
- Gärna visuell information; text och/eller bild
- Mer information finns på www.begripsam.se

Nödvändigt för en del men bra för alla!